

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: fűtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

HIRDETÉSI DIJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Eperjes sz. kir. város polgármesterének évi jelentése 1877-ik évről.

(Folytatás).

A tűz által elpusztult v. felső malom felépítése céljából az építómesterrel választmányilag kötött szerződést jóváhagyta, — és a foganatosítással a városi tanácsot megbizta.

A megválasztott v. képviselők illetve póttagok megalakultának kijelentvén, — és a virilis képviselők sorában előfordult üresedések kiegészítetvén — az új városi képviselőtestület megalakultának kijelentetett.

A városi tisztviselők megválasztása eszközöltetett.

Szentandrassy Lajos v. képviselő testületi tagnak azon nagylelkű cselekményét, hogy a magyar utcán fekvő 239. számú házat a kisednevelő egyesületnek oda ajándékozta hálás elismerésének kifejezése mellett jegyzőkönyvileg megörökítette.

Megalakította a pénz és gazdasági — jogügyi és az építészeti — szépítészeti szakosztályokat.

A felső malom belfelszerelésének helyreállítása nézetéből szakosztályilag megkötött szerződést megerősítette.

A v. főorvosi állomást — pályázati hirdetménynek előre történt kibocsátása után — választás útján betöltötte.

Juniushó 3-án Budapesten elhalálozott Onderko János nyugalmazott m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumi osztálytanácsos abbeli végrendeletét, mely szerint Eperjes városának, a v. kath. szegény árvák és özvegyek segélyezésére alapítványképen 5000 frtot rendelt hagyományul — addig is míg a hagyatéki tárgyalás be leendő végzése tudomásul vette.

Új vízvezeték ügyében határozta hogy — habár egy új vízvezeték építését szükségesnek tartja — ez a jelenlegi kedvezőtlen viszonyok között kivihető nem lévén, a létesítés iránti határozat függőben hagyatik mindaddig; míg a viszonyok kedvezőbbé nem alakulnak, s a közönség részéről nagyobb s hathatósabb érdeklődés s támogatás tapasztaltni nem fog.

A v. felső malom és fűrészgép újbóli felépítésére szükségelt pénz illetőleg: tekintve hogy a leégett v. felső malom és fűrészgép újbóli felépítése a kötött munkabéri szerződések s a költségjegyzékekből kivethető anyagszükséglet alapján készített kimutatás szerint 11281 frtot igényelt, az építési költségek fedezetül kijelölt s az első magyar általános biztosító társaság által kártérítés címén fizetett összegből álló alap ellenben csak 6700 frtot tett, s e szerint a szükséglet az alapot mintegy 4500 frttal meghaladta;

tekintve, hogy ezen összeg az évi rendes városi bevételből nem volt előállítható, mert ezek a költségvetésileg megállapított rendes kiadások fedezetül szolgálván rendkívüli építkezési kiadásokra voltak fordíthatók;

elvégre tekintve, hogy ezen összeg, ha kölcsön vétetik, évi részletekben annál könnyebben fog törlesztetnetni, mert az erre s a kamatok fizetésére szükséges pénz maga a malom és fűrészgépepért eredményezendő évi bér fogja szolgáltatni, és a város azon jóvedelmét, melyet e tárgyakból a tűzvész előtt élvezett, ismét visszanyeri; ez indokok alapján azon kikötéssel, hogy a kölcsön törlesztésére a malom és fűrészgép béréből évenként 1000 frt fordítottassék s ekként a kölcsön 4 s fél év alatt egészen visszafizetessék, a felépítéshez szükségelt 4500 frtnyi összegnek az itteni piacon s lehetőleg jutányos kamatra eszközzendő kölcsön felvétele elhatároztatott.

A m. kir. pénzügyminiszterium által városunk ellen támasztott 1849. és 1850-ből eredt követelések tárgyában határozatképen kimondotta, hogy a város közönsége, a király ő felségéhez beadandó folyamodványában kérvényezze, hogy a br. Geringer-féle 7000 frt elszámolása és megtérítése, valamint a gróf Zichy-féle 2000 frt utáni kamat megtérítése alól felmentessék, továbbá, hogy a városi követelésből visszautasított 6678 forint 43 krnak kegyelem útján elfogadása — esetleg az összes végleges compensálása a nm. m. kir. pénzügyminiszter által még követelt 3092 frt 52 krral legalázatosabban kérelmeztessek.

A gör. kath. plebániái épületben szükségelt átídomítási építkezésekre 6000 db. falitégla és 4000 db. fedélcserépnek a v. téglagyárból adományképen kiszolgáltatását engedélyezte.

A szakosztályilag átvizsgált 1876 ik évi városi zárszámadásokat közgyűlésileg jóváhagyta, mely zárszámadás szerint az év végével felmaradt követelési állapot tett: 22.635 frt 93 1/2 krt; a szenvedő állapot pedig 74.393 frt 84 krt és így, míg a mult 1875-ik évhez képest a városi követelési állapot csak 889 frt 98 1/2 krral apadt, addig a szenvedő állapot 7431 frt 95 1/2 krral csökkent.

A jogakademia visszaállítására érdekében egy cselekvő bizottságot kiküldött.

A v. szántóföldeknek továbbra is — még pedig tekintve a fennállott lejárási idő alkalmatlan voltát 5 évre és 10 hónapra bérbeadását elrendelte.

A kath. iskolaszéknél — kegyuri képviseltetésével egyik tagját megbizta.

A v. kath. elemi néptanítók részére tervezett nyugdíj-szabályzatot helyben nem hagyó m. kir. vallás és közoktatási ministeri leirat ellen új felterjesztést intézett.

Közgyűlési tanácskozmányi ügyrendet megállapított.

A „fekete sas”-hoz cégezett városi épületének gyökeres átalakítását határozván a részletes tervek és költségvetések készítését elrendelte különösen azon körülményre nézve is, hogy mily költséget igényelne az átalakítás a színházi épülettel s minőt ezen épület nélkül.

Az államkincstár által 1849/50 évekből eredt a város ellen támasztott követelés tárgyában folyamodványnak ő felségének Kassán leendő időzése alkalmával egy küldöttség általi átnyújtását elrendelte.

A város részéről Sárosmegye törvényhatósági bizottságba küldendő 10 tagnak megválasztására szükségelt intézkedéseket elrendelte.

Városunk határán átvezető mellék- és gazdasági utakra vonatkozólag határozatilag kimondta, miszerint ezen utak kiigazítása azok fentartásához s a helyrehozatal sürgősségéhez képest meghatározandó sorrendben szakaszokként eszközöltessék.

A városi bormérési jogra — arany csillag — a felkúlvárosi laktanyában lévő cantinra — a felső malom és fűrészgép és a „fekete sashoz” cégezett szálloda-épület bérbeadása nézetéből megtartott árverés eredményét helyben hagyta.

A v. házi pénztár által 1876. évben kezelt külön alapokról a v. számvevőség hivatalos jelentését tudomásul vette.

Az 1876-ik évi városi házipénztári zárszámadásokra nézve a felmentvényt megadta.

Azon körülménynek tekintetbe vétele mellett, hogy a városi kórház helyiségei kibővítették, s a korszerű igényeknek megfelelőleg újból berendezettek, értesítette a megyei hatóságot, hogy kórházunkban vidéki betegek is találhatnak, a helyiségek arányához mérten s a szabályszerű gyógyköltségek megtérítése mellett felvételt.

A törvényes igényeknek meg nem felelő v. felső vágóhidnak megszüntetését és a helyett az alkalmasabb helyen fekvő alsó vágóhidnak átalakítását és kibővítését határozta.

A cemethei városi fűrdőt s tartozmányait az e célból alakult részvénytársaságnak 15 évre leendő bérbeadását elrendelte.

Megállapította 1878-ik évi városi virilis képviselők névjegyzékét.

Intézkedett az éneklőmadarak fogdosása s fészkeik rongálásának a város területén büntetés terhe alatti eltiltása iránt.

Megállapította az 1878-ik évi v. közkölség-előirányzatot, mely alkalommal a v. tanácsot megbizta, hogy a városi rétek bérbeadásáról jó eleve intézkedjék — a megtartandó árverés eredményétől tétetvén függővé az ez iránti véleget határozat.

Városi polgárok sorozatába az év folyamán alatt felvétetett 7 városi lakos.

Városi tanács.

Átérve már most a városi tanács működésére, mennyiben az hivatal van a közgyűlési határozatokat foganatosítani és a városi kül- és beléletét érintő összes ügyek elintézésében közremű-

ködni; annak elfoglaltatása oly sokoldalú, hogy azt részletezni és e jelentés keretében befoglalni feladatunk nem lehet, — ez alkalommal szabadon csak némely fontosabb elintéztést nyert ügyeket kiemelnem, — ilyenek:

A piaci rendnek — az árulási helyeket és az elővásárlási tilalmat illetőleg — megállapítása.

A társas és bérkocsisok szállítási díjainak szabályozása.

A városi rendőrök, toronyőrök és tisztáz részére újabb kiadott részletes szolgálati utasítás.

Megállapítása a husszemplére és szarvasmarha levágatására vonatkozó szabályzatnak.

Kirendelése az állategészségügy rendőrszemléző bizottságnak.

A tanköteles gyermekek összeírása, melynek eredménye következő volt:

Városunk 1-ső ötödében iskolába járni köteles 6—12 éves gyermek találtatott	73
A 2-ik ötödében	82
A 3-ik ötödében	77
A 4-ik ötödében	52
Az 5-ik ötödében	122
Felkúlvárosban	257
A külváros és hegyi kertekben	99
Összesen	762

Ezekből iskolába járt pedig:

1. A kath. I. oszt. elemi fosztályba	62
„ „ II. „ „ „	71
„ „ III. „ „ „	46
„ „ IV. „ „ „	33
2. A kath. magyar-német tannyelvű leányosztályokba	44
3. A kath. magyar-tót tannyelvű I-ső leányosztályba	38
A kath. magyar-tót tannyelvű III. és IV. osztályba	51
4. A kath. felkúlvárosi vegyes osztályba	52
5. A kath. kalváriai vegyes osztályba	25
6. Az evang. I. és II. vegyes elemi oszt.	59
7. „ „ felsőbb elemi fosztályba	19
8. „ „ felsőbb leányosztályokban	38
9. „ „ tót tannyelvű vegyes oszt.	33
10. Izraelita elemi vegyes iskolába	29
11. „ „ orthodox iskolába	37
12. Izr. Lefkovits leány való intézetbe	34
13. Kath. főgymnasium álló osztályba	28
14. Evang. collegium	13
Összesen	712

A 2-ik sorszámu tanoda felsőbb osztályait a kimutatott számon felül látogatja még 16;

a 8-ik sorszámu pedig még 12, 12—15 éves leány.

(Folytatása következik).

Eperjesi Széchenyi-kör.

Azon kellemes helyzetben lévén, miszerint egyszerűen tényekre hivatkozhatunk, mellőzünk minden biztatást és buzdítást, melylyel külföldben, kevésbé kedvező auspiciumból, most, a kör megalakulásának előestéjén közönségünkre a cél érdekében hatni feladatunk lett volna. A Széchenyi-kör taggyűjtő-ivein elért eredmény szerint belépett eddig: 3 alapító-, 158 rendes és 75 csabidtag; összesen 236 tag. Ez eléggé mutatja, hogy közönségünk a kör feladatát felfogni és méltányolni tudja, s hogy ezen, maholnap végleg megalakult egyesület, már is oly társadalmi factornak tekintethető, melylyel számolni kell azoknak is, kik az aiakulási mozgalmakat teljesen ignorálni akarták.

A holnap tartandó alakuló közgyűlés tárgyai iránt közönségünk az épen e napokban széthordott meghívók, valamint a lapunk múlt számában megjelent közlemény útján tájékozva van. Kiegészítéskül itt csak azt akarjuk megjegyezni, miszerint ezen alakuló közgyűlés alkalmával védnöki tisztség betöltetni valószínűleg nem fog; utóbbi időben ugyanis azon nagyon helyes elhatározást nyert túlsúlyt, miszerint a védnöki tisztség, mint a kör legfőbb méltósága, nem tölthetetik be a többi tisztségek módjára a még úgyszólván meg sem alakult egyesület közönségének egyszerű választása útján; sokkal megfelelőbb ezen tisztség természetének, hogy majd csak a teljesen megalakult kör tiszteljen meg egy arra érdemes egyént a védnöki méltósággal.

Az alakuló közgyűlés az igazgató választmányt s a szakválasztmányokat utasítani fogja,

miszerint az alapszabályok értelmében szükséges teendők elintézésé végett mielőbb ülést tartsanak — illetve megalakuljanak. Ezen üléseikben aztán a szakválasztmányok megválasztják azon egy tagot, ki az elnökkel együtt a szakválasztmányt az igazválasztmányban képviseli. A szakválasztmányok javaslatai s a pénztárnok tervezete alapján az igazválasztmány elkészítendő a költségvetést, s mielőbb ezen munkát befejeztetett, egybehivathatják a rendkívüli közgyűlést, melynek célja lesz: a költségvetés megállapítása, a védnök s tiszteletbeli tagok választása és egyéb, fölmerült kérdések elintézésé.

Az igazválasztmány egyszersmind megbízást nyerend, miszerint az alapszabályokat a tagok s a tiszteletbeli névsorával együtt haladéktalanul kinyomatván, ezen füzeteket az összes tagok között kioszssa.

Közvignalmi rendszet.

Irta dr. Fekete Gyula, kir. törvényszéki bíró.
(Vége).

Az éjjeli zenék oly ártatlan kifejezései a tisztelet vagy a szív vonzalmának, hogy a biztonság és éjjeli nyugalom veszélyeztetését nem szemléltethet bennök. Minélfogva helytelen s jogtalan lenne azokat netalán tiltani, vagy mint a legújabb törvényhozások is tették, hatósági engedélyhez kötni. Néha a biztonság és éjjeli nyugalom veszélyeztetésének címén a nép által imádott, de a kortárnak nem kedves férfiak ily önzetlen tiszteletkifejezései elmaradnának. Hogy azonban kellő időben tudomást szerezhesen megtartásuk ideje és helyéről a hatóság, helyén van előleges egyszerű bejelentést követelni. Ha netalán kivételesen a közbeke megháborítása várható a soha nem alvó rendőrnök nem lesz nehéz a szükséges óvatossági lépéseket elővenni.

A közvignalmi rendszet ezen alkatrészének rendőrségi elméleti szabályai ezek, térjünk át ezen ügy törvényhozásának elemzésére is.

Angolországban II. György óta fejlesztetik a közvignalmi rendszet jogrendje. Ezen ügy itt az engedélyezési rendszeren nyugszik. Londonban s 20 angol mértföldnyi távolságban minden ház, helyiség és kert, mely nyilvános táncok, zenék s ezekhez hasonló szórakozásoknak szánva van, évente megújítandó concessiót köteles megszerezni. A büntetések magasak. A bemeneti ajtó felett e felirat foglaltassék: „engedélyezve a parlamenti acta értelmében.” Délután öt óra előtt a helyiség meg nem nyitható. Minden constabler belépti joggal bír és sommás befogatási jogot gyakorol. Több rendőri hatalmat egy mai törvényhozás sem alapít meg mint a szabadságára büszke britt.

Poroszországban fősúly fektetve, mint helyes is, az alsóbb néposztályok táncvignalmaira a közérkölcösség s rend szempontjából. A rendőrnök mint 300 év előtt bizonyos hatóságilag megalapított órán túl bezárja a mulatóhelyet — nem lehet ez másképp ez osztályoknál. A rendeletek meg nem tartása esetében a korcsmaüzlet birtokosai megfenyítettek. Nem helyes hogy csak ők, mert néha legjobb akaratok dacára nem képesek a rendeletnek eleget tenni. Némely erkölcs s jólét veszélyeztető régi szokás eltöröltetett, pl. 1839-ben Westpháliában a „Gebehochzeiten.” Nyilvános táncmulatságok megadóztatása a helyi szegények javára, annak dacára, hogy a vendéglősök iparadót már fizetnek rendszerint megengedve, kivételt képeznek társas egyletek és a szegényebb sorsuk. Némely ünnepeken bálók s más efféle vignalmak absolute tiltva vannak.

A bajor rendőri büntetőtörvénykönyv 25 ftrig bünteti azt aki rendőrhatalósági engedély nélkül nyilvános táncmulatságot rendez. Éjjeli zenék megtartásához a 67. §. hatósági engedélyt követel.

Badenben a rendőri büntetőtörvénykönyv 60. §. sokkal szigorúbb büntetést alapít meg, mint a bajor és felelősségre egyenesen a korcsmaost vonja jogosulatlan táncmulatságok megtartásáért. A nagyobb szigorhoz csatlakozom, de a felelősségre nézve helyeslem a bajor elvet. Éjjeli zenék rendszabálya itt olyan mint ott. Maga a közvignalmak ügye rendeletek kimerítőn régóta szabályozva

Württembergben az 1870. május 30-ki rendőri büntetőjog 15 tallérig terjedő pénzbírsággal fenyegeti a vendéglősöket, kik engedély nélkül megtartanak táncmulatságokat. Engedélyt a községeelőjáró ad. Zárt időben az „Oberamt” ad engedélyt. Zárt társaságok is kötelezettek táncengedélyt kieszközölni (Bitzer „Polizei-Strafrecht”). Azon szabályt, hogy a községeelőjáró adja a táncvignalmi engedélyt, ha nálunk elfogadnók, véstetjes következményü lenne. Nálunk a bíró s a többi tagok közt az a különbség, mi egy vadind főnök s alattvalói közt.

Austria joga teljesen megfelel a rendőri korcsak szellemének. 1827. óta házibálók is előleges bejelentendők. Alarcos bálók engedély nélkül csak a fővárosokban tarthatók meg. Nyilvános bálók és tánczenék a rendőrhatalóságok engedélye nélkül meg nem tarthatók. Mindenki egyenlő itt a szolgátságban. A rendőrök felelősek a jó rend megőrzéséért. Vidéken 1802. óta vignalmi adó honos. Egy 1803. udvari rendelet megtiltotta a két nembeliek, együttes részvételét táncmulatságánál.

Magyarországban ezen közvignalmak magas adóval sújtattak, a fővárost kivéve az illeték leg-

alsóbb foka 1 frt 50 kr. legmagasabb 20 frt. A fővárosban még egyszer annyi. Aki az adót meg nem fizetheti tiltva van vignadnia. Nálunk tehát nem az erkölcs és biztonsági rendszeti momentum a háttérző, de a fiscális.

A közvignalmi rendszetnek ezek a törvényei, melyekből kiviláglik, hogy az összrendszetnek egyik igen fontos elemét képezi, feladata magasatos és nehéz, mert a culturjogállam két legfontosabb életfeltételét a biztonság s a közérkölcösséget van hivatva megvédeni.

Levelezés.

Kis-Szeben, 1878. apr. 25.

Valóban, szerfölött örvendhetünk ama tapasztalatnak, hogy kis városunk lelkes közönségének keblében a mult hónapokban nálunk letelepült szintársulat által oly élénk lángra élesztett vonzalom a művészet iránt nemcsak ki nem aludt, sőt mindinkább élénkült, mit eléggé bizonyít műkedvelőink újabb föllépte, kik ezuttal már harmadszor szerezték meg nekünk a művészet által a léleknek oly bőkezűleg nyújtani szokott gyönyörökét.

Két ízben az itteni ezrednél állomásozó főtiszt urak mutatták be művészetüket egy-egy német szindarabban a közönség legnagyobb meglepődésére; most pedig városunk néhány fiatal urhölgye és polgára: Heönsch Irma és Roskoványi Anna kisasszonyok; Jaiczay János, Havrillay Sándor, Élert Elemér és Bohuczky Kálmán urak az edes hazai magyar nyelven irt két csinos szindarab előadásával: „Ó nem féltékeny” és „Egy csésze tea”, szerezték nekünk élvezetes estélyt, melynek célja — mint egyébkor — ugy most is a jótékonyosság volt: a helybeli tüzoltó-egylet alapítókéjének növelése.

Megérkezett az élénk érdekeltséggel várt apr. 23-ka. Este fél 7 órakor zsufolásig telve volt a kegyesrendiek épületének ebédlő terme, melyet ft. Zimka Iános ur, a gymnasium igazgatója és a társház derék főnöke, harmadizben is szives készséggel bocsátott a t. műkedvelő hölgyek és urak rendelkezésére.

Megzendült az eperjesi zenekar kellemes harmoniája. Gyönyörteljes estélyre voltunk elkészülve és várakozásunkban nem is csalatkozánk. Műkedvelőink a közönség legnagyobb tetszésében részestültek, mi zajos, szünni nem akaró tapsviharban jelentkeztek. És valóban mindnyájan megérdemelték azt. Ki kell azonban emelnünk Heönsch Irma és Roskoványi Anna kisasszonyokat, kik élénk, csinos, művészi játékkal kedves, és a közönség tetszését legmagasb fokra emelt jeleneteket varázsoltak élénk. Havrillay Sándor és Élert Elemér urak szerepük helyes fel fogásával, természetes, könnyed taglejtésük és hanghordozásukkal megmutatták, hogy a művészet mibenlétének teljes tudatával bírnak.

Esti 9 órakor a függöny legördülése megvonta tőlünk a további gyönyört, de egyszersmind a fiatalságra nézve kezdetét jelezte egy újabb élvezetnek.

A közönség a legjobb kedélyhangulatban hagyá el a kegyesrendi házat, hogy a zenekar lélekemelő zenéje mellett fiataljai táncában gyönyörködjék a városház termében, mely e célra földszittetett. Kedélyes, feszelen mulatságnak voltunk tanui. A jökédv csakhamar tetőpontra hágtott, s „szólt a duda, tapsolt a tánc” kivilágos virradtig.

Csak látni kellett műkedvelőink arcán a sugárzó örömet, hogy meggyőződjék valaki, miszerint a mulatság csakis akkor egészséges, élvezhető fűszere az életnek, ha tudatában vagyunk annak, hogy áldoztunk valamit a közérdekeknek is; segítettük emelni azon közszellemet, melynek az életrevaló társadalmat jellemezni kell.

Reggeli 5 órakor oszolt el a vidám kedélyhangulatu társaság, kedves emlékeket vive magával s azon tudatot, hogy egy hasznos társulat fennállását s céljainak elérését 104 frtnyi áldozattal megkönyvitte!

Mielőtt e sorokat bezárnók, kedves kötelességünknek tartjuk melegen üdvözölni városunk lelkes közönségét. Kétszeresen értékes az áldozat oly időben, midőn mindenki érzi, hogy a súlyos anyagi viszonyok a legnemesebb szív jóakarátát és áldozatkészségét is vajmi keskeny korlátok közé szorítják. Ily időket élünk most. És közönségünk mégis tömegesen siet a jótékonyosság színhelyére, kitelhetőleg pártol minden szepet, jót és nemeset. Bizonyoságot tehet erről eltávozott szintársulatunk, mely bizonyára megörzi szívében Szeben közönségének kedves emlékét. Eljjen a lelkes közönség! Virágozzék körében a béke s boldogság!
Suták Elek.

Különfélek.

A magyar földhitelintézet által, működése első éveiben, szelvényutalvánnyal kibocsájtott 5 1/2% záloglevelek utolsó mellékelt szelvénye folyó évi május 1-én lejár. — Az új szelvény, melyen az első szelvény folyó évi november 1-re szól, folyó évi május 1-től kezdve fog kiadatni az Eperjesi bankegyletnél, a hol is ugy a lejáró szelvényutalvány, mint maga a záloglevél benyújtandó. A benyújtáshoz szükséges nyomtatvány minták a nevezett banknál kaphatók.

Schmitzer Sabina és Julia urhölgyek hangversenyt f. hó 23-án válogatott közönség előtt a legszebb sikerrel tartatt meg. A bájos ifju hölgyek mesteri hegedűjátéka s éneke viharos tapsot keltett, s csak müértő közönségünk élénk óhajtása teljesülését látjuk a mai hangversenyben, melyben az érdekes művésznök másod- és utolsó ízben fognak föllépni.

A Bártfa városban dühögött borzasztó tűzvész alkalmából — mint hiteles forrásból értesülünk — megyénk alispánja átiratilag megkeresendi az épen alakuló Széchenyi kört, hogy a tűzkárosultak javára mielőbb nyilvános előadást rendezzen: Kétséget sem szenved, miszerint az ifju egyesület készséggel ragadandja meg alkalmat, hogy ily nemes cél felkarolása által kezdje meg működését.

A kassai egyesült szintársulat — mint lapunk előbbi számaiban jelezve volt — egy havi szinidényre városunkba szándékozik jönni, mi végből 16 előadásra bérletet nyit. Bérleni lehet Alexander József úrnál.

Megjegyezzük, hogy a kassai lapok a társulatról, melynek repertoire-ja a legújabb és legjobb darabokból áll, igen elismerőleg nyilatkoznak. Sikeres bérlet esetében az előadások májushó 4-én kezdődnek.

A hazánk határszélein lefolyt hadi események következtében esetleg támadható járványok megelőzése s illetőleg meggátálása tekintetéből szükséges hatósági intézkedések megtételére a belügyministerium legközelebb körrendeletileg utasította a törvényhatóságokat.

A szekesoparti közbirtokosság holnap, vasárnap, azaz f. hó 28-án d. e. 10 órakor közgyűlést tart a városi tanácsteremben.

Napirenden lesz azon kérdés végleges eldöntése, vajlon a soóvári malomgát levágatása iránt hozott megyei határozat végrehajtása kérelmeztesék, vagy a malom a kincstártól megvételések-e.

Tekintve e kérdés fontos voltát, igen kívánatos, hogy az érdekeltek e közgyűlésre teljes számmal megjelenjenek. Mi a hangulatot s a cél-szerűséget illeti, igen valószínű, hogy az említett megyei határozat végrehajtásának kérelmezése lesz a tanácskozmány eredménye.

A keleti marhavész, mely hazánk több vidékén is pusztított, a belügyministerium által hazánk területén megszüntnek kijelentetett. Előrevigyázati rendszabályokról mindazáltal gondoskodva van.

A csók-rabló. Bécsben egy fiatal 16 éves leány Köstlich Aurora k. a. (egy elhunyt igazságügyi tanácsos leánya) bepanaszolt a rendőrségnél bizonyos Tischler Gyula keresk. ügynököt egy — rablott csók miatt. A kisasszony ugyanis a nevelő intézetből ment haza néhány barátinő társaságában. Midőn egy utcasarokhoz ér, két fiatal ember jön vele szemben, kiknek egyike — Tischler — ezen kiáltással: „Ah ott jön az én unokatestvérem” hozzá rohant, megölelte és megcsókolta. Épp egy rendőr közeledett, kit látván a k. a. barátinő, azonnal odahívának a siró Auróra segítségére. A rendőr előtt azt vallja a 23 éves Tisser, hogy a k. a. annyira hasonlít az ő nővérehez hogy e csóklásban követte el a „csók-rablást.” A k. a. azon állítása, hogy a fiatal ur már több nap óta kísérgeti, — és azon körülmény, hogy a valódi nővér arcképe elkéretvén, semmi hasonlóság sem fedeztetett fel — az ellenkezőt bizonyítják, s így Tischler 20 frt bírság megfizetésére ítéltetett.

A telefon és monograf le vannak főzve, az aerofon vagyis légbeszélő által. Ezen új találmányu készülék által — mely a mozdonynyal kötte-tik össze, a gépész a vasuton képes lesz mértföldekre észrevehető jelt adni, pl.: „én ez és ez a gép vagyok és ez vagy amaz állomáson megállok,” vagy pedig „kisiklottam a vágányból, küldjeteK segítséget.” Az aerofon amerikai találmány, s a szakértők jelenlétében azzal végrehajtott kísérletek fényesen sikerültek.

Inasphilosophia. Egy inas kérdezte gazdáját miért ken minden nap a haját, „hát azért mert hullni kezd” felelte az ur. Másnap a hajkenő edény egészen üres volt, s midőn az ur az inast elővette, ez azt felelte neki, hogy ő az urnak vén prémes kabátját kente be vele, mert annak a szőre is nagyon kezd már hullani.

Eperies, am 25. April 1878.

Wir haben diejer Tage einen Verlust erlitten, der gewiß in allen hiesigen Kreisen die schmerzlichsie Bewegung hervorgerufen, die meisten Gemüther mit Trauer und Betrübniß erfüllt hat. Das grauame Geschick hat durch den schonungslosen Tod einen Mann aus unserer Mitte geriffen, dessen hervorragende Tugenden und vorzüglichen Verdienste um Menschheit, Bildung und Aufklärung und die Pflicht auferlegen, ihm in diesen geschägten Blättern einen kurzen Nachruf zu widmen.

Herr Dr. Med. Josef Holländer, Honorar-Physicus und Bezirksarzt des Sárojer Komitats ist nicht mehr; er ist nach kaum 14-tägigen Krankenlager in seinem noch nicht vollendeten 59. Lebensjahre einer heftigen Lungenentzündung zum Opfer gefallen, zur unsäglichen Trauer seiner Familie, seiner Collegen und seiner zahlreichen Freunde und Bekannten.

Es liebe Eulen nach Athen senden, wollten wir es versuchen die hohen und edlen Eigenschaften, die

den Hingehenden als Mensch und Arzt in so reichen Maß zu zieren, sein gediegenes, umfassendes Wissen, seine unvergleichliche Herzengüte, seine Friedensliebe, seine Berufstreue, seine Uneigennützigkeit, seine Dienst- und Opferwilligkeit zu schildern, diese seine unschätzbaren Tugenden stehen ja noch zu lebhaft im Andenken aller derer, die ihn kannten und mit ihm verkehrten. Ach, der Varzen strenge Hand hat zu frühzeitig den Lebensfaden dieses Mannes, eines Menschen in des Wortes höchster Bedeutung, entzwei gerissen und das Glück seiner Familie für unabsehbare Zeiten vernichtet!

Die Popularität und die Sympathien, deren er sich im Leben allgemein erfreute, die Verehrung und Anerkennung, die ihm allseitig gezollt wurden, traten auch jetzt bei seinem letzten Gange, in höchst erlauterter Weise zu Tage. Fast sämtliche Notabilitäten der Stadt und des Komitats, viele Offiziere der Garnison und eine unübersehbare Volksmenge erwiesen ihm die letzte Ehre und begleiteten den mit einigen Kränzen geschmückten Sarg nach dem israelitischen Friedhofe, wo der Präses der i. r. Kultusgemeinde, Herr Dr. Leopold Glück in folgender ergreifenden Rede die legendäre Thätigkeit und die unvergesslichen Verdienste des Verbliebenen um Gemeinde und Schule hervorhob und der allgemein gefühlten Trauer berechneten Ausdruck verlieh.

„Vergebens ringe ich nach Worten, um den Schmerz derer getreulich zu schildern, denen Dein unerwartetes Ableben, hochverehrter Verbliebener, tiefe Wunden geschlagen. Und wahrlich, nicht gering ist die Zahl der Trauernden.“

An Deinem Sarge weint Deine Familie. Der Gatte, der Vater, er ist nicht mehr. Verstummt ist der Mund, der sie so oft seiner Liebe und Zärtlichkeit versicherte; für immer geschlossen ist das Auge, welches das Wohl seiner Theuern ängstlich überwachte; entschwinden ist der Geist, der zur Erhaltung und Erziehung der Seinigen unermüdet thätig war. Ein grausames Geschick hat Dich ihnen entzogen, ihnen, die doch noch so sehr Deiner Liebe, Deiner Zärtlichkeit, Deiner Unterstützung bedürftig sind.

An Deinem Sarge weint die Gperieser i. r. Kultusgemeinde. Viele Jahre hat sie Dich zu ihren Mitgliedern gezählt, einige Jahre als ihren Präses verehrt; aber in jeder dieser Eigenschaften hast Du Deinen Platz würdig ausgefüllt. Wohlwollen, Eifer, Opferwilligkeit bildeten das Gepräge Deiner Wirksamkeit in der Gemeinde. Mit schmerzfühltem Herzen sieht auch diese in Dir eine ihrer mächtigen Stützen fallen.

An Deinem Grabe weint die Gperieser i. r. Volksschule. Eine lange Reihe von Jahren warst Du ihr Präses. Dein heller Geist erfasste die Bedürfnisse derselben, Dein praktischer Sinn fand die zur Abhilfe geeigneten Mittel, und wenn der Zweck auch nicht immer erreicht wurde, so lag der Grund lediglich in der Ungunst der Verhältnisse. Du hast Deine Pflicht vollkommen erfüllt.

An Deinem Sarge weint die Menschheit. 32 Jahre hast Du der edlen Mission obgelegen, ihr leibliches Wohl zu fördern. Dein gediegenes theoretisches Wissen gepaart mit einer durch langjährige und manigfaltige Praxis erworbenen Erfahrung haben Deine Wirksamkeit zu einer segensreichen gestaltet. Nicht Regen nicht Wind, nicht Sturm haben Dich von der Erfüllung dieser Deiner Pflichten zurückgehalten. Unverdorren und ohne Murren hast Du Deines schweren Amtes als Arzt gewaltet. Der heimtückische Tod, dem Du so viele Opfer entzogen, er hat jetzt Dich selbst zu seinem Opfer auserlesen. Dein Herz, das für die Menschheit so warm fühlte, es hat zu schlagen aufgehört. Dein Körper wird in die Gruft gesenkt, aber Dein Name wird ewig leben, er wird eingegraben bleiben in den Herzen Aller, die Dich kannten, Dich, den Mann ohne Galle, ohne Eigennutz, ohne Neid, — Dich, der ein Mensch war in der edelsten Bedeutung des Wortes.

Hier stehen wir nun Alle, und entbieten Dir unseren herzlichsten, letzten Grust; möge Dir die Erde leicht sein!!!“

Herr Rabbiner Dr. Austerlitz, dem aus rituellen Gründen, und zwar des Halbfesttages wegen, eine eigentliche Leichenrede zu halten verlagst war, mußte sich darauf beschränken, nur als vieljähriger Freund und Verehrer des Verstorbenen an dessen Grabe einige Worte des ewigen Abschiedes zu sprechen und dessen Namen den Tribut der allseitigen Anerkennung und Dankbarkeit niederzulegen, was er natürlich mit seiner gewohnten hinreißenden Beredsamkeit ausführte und der Zuhörerschaft reichliche Thränen entlockte.

Diese Rundgebungen der so aufrichtigen allgemeinen Theilnahme mag wohl für die tiefgebeugte Familie nur ein schwacher Trost sein, dürfte aber immerhin erhebend auf sie wirken und ihren Schmerz einigermaßen lindern.

Möge der Verklärte im Grabe die ewige Ruhe finden! Friede seiner Asche!! E. G.

Tagesneuigkeiten.

Concert. Dienstag, am 23. d. M. hatten wir das Vergnügen, dem im großen Saale abgehaltenen Concerte der Fräulein Sabine und Julie Schmitz bei zu wohnen. Das Concertprogramm, welches wir in der vorigen Nummer veröffentlichten, bot viel Treffliches und wurde mit innigem Kunstverständnis und bedeutender technischer Fertigkeit executirt.

Namentlich waren es die erste Nummer „Durst“, Scherzo, dann die Gesangsstücke: „Mein Lied“ von Gumbert, und die Schlussnummer „Das Erwachen

des Löwen, von Konky“, unisono für zwei Violinen, vorgetragen von beiden Damen, mit entsprechender Klavierbegleitung, welche ungetheilten Beifall erregten, was namentlich der Fall zu sein pflegt, wenn sich Kunst mit jugendlicher Frische und dem Reiz der äußeren Erscheinung paaren.

Das gewählte Auditorium gab seiner Anerkennung außer den Beifallsbezeugungen, welche jeder einzelnen Nummer folgten, durch drei Kränze Ausdruck.

Heute findet auf Verlangen ein zweites Concert mit neuem Programm statt, und dürfte es wohl kaum nöthig sein, dasselbe unserem kunstsinigen Publicum zu empfehlen.

Dilettantentheater. Morgen, Sonntag, am 28. d. M. findet im großen städtischen Tanzsaale zum Vortheile der Gperieser freiwilligen Feuerwehr eine von der Mädchen-Erziehungsanstalt des Herrn Köstovics zu veranstaltende Theatervorstellung statt, bei welcher Gelegenheit „A kosár“ (Der Korb) und „Die Ueberraschung“ zur Aufführung gelangen.

Preise der Plätze sind die gewöhnlichen und können Karten im Geschäfte des Herrn Fr. Kovács und in der Conditorei des Herrn Fontana im Voraus gelöst werden.

Beide Stücke sind gut einstudirt und ist in Anbetracht des wohlthätigen Zweckes auf einen zahlreichen Besuch zu hoffen.

Unsere Nachbarstadt Bartfeld wurde von einem fürchterlichen Unglücksfalle heimgesucht.

Am Ostermontag gegen 5 Uhr Nachmittags brach nämlich in einem Hause des Stadtringes Feuer aus, welches angefangen von einem mächtigen Winde bald solche Dimensionen annahm, daß sozusagen die ganze Stadt ein Raub des verheerenden Elementes wurde.

Der schreckliche Brand wüthete unausgesetzt bis zum Anbruche des kommenden Tages. Mehr als 150 Wohnhäuser wurden vollkommen eingeeßert, außerdem zahlreiche Wirtschaftsgebäude.

Im Stadtringe blieben bloß das Rathhaus und die Pfarrethei verschont.

Das Gewölbe der Franziskanerkirche stürzte ein und ebenso sämtliche Gebäude, welche nicht mit Wölbungen, sondern mit Stoucatour versehen waren.

In den letzteren blieb natürlich sogar das Innere nicht verschont und es gab mehrere stockhohe Häuser, welche vom Giebel bis zum Parterre-Zufsboden niederbrannten.

Namenlos ist das Elend welchem in Folge dieses Schicksalschlages zahlreiche Familien preisgegeben sind; denn gar Manchen blieb nichts übrig als das nackte Leben.

Sprengversuche. Letzthin wurden in einem der umliegenden Steinbrüche Versuche mit einem vom Direktor der Keszö-Sebeser Dynamitfabrik erfundenen neuartigen Sprengpräparate veranstaltet, welches an Kraft das gewöhnliche Sprengpulver bei Weitem überbietet, während der Preis ein geringerer ist. Die Versuche erzielten sehr schöne Resultate und wird dieses Präparat in der besagten Fabrik von nun an auch in größeren Quantitäten erzeugt und in Verkehr gebracht werden.

Der Billezberg war am zweiten Osterfeiertage zahlreich besucht. Die Sonne schien hell und warm und ist es denn kein Wunder, wenn man die Gelegenheit erfasste, um endlich einen Tag im Freien zuzubringen. Daß es an Musik und Tanz nicht fehlte, versteht sich von selbst.

Die außerordentliche Generalversammlung der nordungarischen Industrie- und Hypothekenbank fand am 23. d. M. statt.

Bei dieser Gelegenheit wurde der vom diesjährigen Direktionsrath, bezüglich der Herabminderung der Direktionsmitgliederszahl eingebrachte Beschlus Antrag verlesen und mit einigen unwesentlichen Modifikationen angenommen.

Hierauf wurde zur Wahl des Aufsichtsrathes und Direktionsrathes geschritten, welche folgendes Ergebnis hatte:

In den Direktionsrath wurden gewählt die Herren: Andreas Fuhrmann, Julius Grohmann, Nikolaus Kadas, und Dr. Simon Elsner, zu Mitgliedern des Aufsichtsrathes hingegen die Herren: Podhoranyi Balint, Dr. Viktor Mosonhy und Bela Stanzel.

Die Raikäfer beginnen schon in Schwärmen heranzuziehen. Außer der Unmasse von Raupen wird daher der Obstgärtner auch gegen diese feindliche Legionen sich zu erwahren haben.

Bei Gelegenheit des Mai-Avancements finden auch mehrfache Beförderungen im Schooße des k. k. 67. Infanterie-Regimentes statt. Bis jetzt ist die offizielle Publikation noch nicht erfolgt.

Ostern und der Weltuntergang. Gegen das Vorjahr, wo Ostern am 1. April gefeiert wurde, fiel heuer dieses Fest ungemein spät aus, da es erst am 21. d. begangen wurde. Am spätesten wird es aber 1886 begangen werden, da es in diesem Jahre auf den 25. April, den Tag des Evangelisten Markus, fällt. Das Traurige an dieser Sache ist nur, daß der berühmte französische Astrolog Nostradame (Michael Nostradamus) für das Jahr, an welchem Ostern auf den 25. April fällt, den Untergang der Welt ganz sicher in Aussicht stellt. Ob es sich wohl für England und Rußland der Mühe lohnt, für die acht Jahre, die die Welt noch stehen wird, so viel Lärm wegen des kleinen Bulgarien zu machen?

Neue Musikalien. „Promenade-Polka“ — für das Pianoforte componirt von Franz Dvorzak — ist soeben neu erschienen in der Musikalienhandlung Laborszky & Parsch in Budapest. Preis: 50 kr. ö. W.

Kleine politische Rundschau.

Petersburg, 24. April. Der „Kuesti Mir“ zeugt das österreich-ungarische Generalkonsulat in Belgrad der Agitation unter den Serben, um dieselben für Oesterreich-Ungarn zu gewinnen.

Petersburg 24. April. Die „Agence Russe“ meldet, daß die eifrige Vermittlung Deutschlands fort-dauert, ebenso wie die Pourparlers sowohl bezüglich des Kongresses, als betreffs der Details der gleichzeitigen Räumung ihren Fortgang nehmen. Die „Agence Russe“ sagt: Wenn überall eine solche versöhnliche Stimmung vorherricht wie hier, so darf man auf ein zufriedenstellendes Ergebnis hoffen. — Dieselbe „Agence“ meldet, daß sich das Unwohlsein des Fürsten Gortschakoff verschlimmert habe, indem ein heftiges Fieber eingetreten ist; der Arzt wird erst heute Abends über die Intensität und den Charakter der Krankheit sich ausdrücken können.

Bukarest, 24. April. Der mohamedanische Aufstand in Bulgarien war laut verlässlichen Nachrichten aus Tirnova seit Langem vorbereitet; man sieht nirgends regellose Haufen, überall militärisch organisirte Legionen. Jede Legion steht unter dem Befehl eines ischeressischen Beys. Die Bewaffnung der Insurgenten ist eine vorzügliche, die Aufständischen sind sämtlich im Besitze von Gewehren des Systems Martini-Henry, Munition ist in Tatar-Bazardschik und Philippopol in überaus großen Mengen angehäuft, Geld zirkulirt unter den Insurgenten in überraschender Abundanz. Die russischen Autoritäten bemerkten schon vor Wochen eine Agitation unter den Mohomedanern und erließen überall drakonische Verfügungen, die aber den Ausbruch der Bewegung nur beschleunigten. In Ruffischuk soll eine Art sizilianischer Vesper für die Russen vorbereitet gewesen sein; durch einen Zufall kam der Gouverneur der Festung der Verschwörung auf die Spur und ließ 19 der Häufelführer verhaften, welche nach einem summarischen Urtheil erschossen wurden. Die Bulgaren islamitischer Religion, die sogenannten Pomaken, schlossen sich überall dem Aufstande an. Die Bulgaren entziehen sich der von den russischen Autoritäten verfügten Konfiskation und flüchten haufenweise in den mittleren Balkan. Großfürst Nikolaus verlangte Verstärkungen aus Odessa, von woher 18 Bataillone mittelst Eisenbahn abgeschickt wurden. Man berichtet aus Adrianopol, daß bereits über vierzigtausend Mohomedaner im Kampfe gegen die Russen stehen.

Der Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungs-Thee des Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, dieser schnell bekannt gewordene Tee, eignet sich auch nach kompetenterem Ausspruche als Herbst-, Winter-, Frühjahr- und Sommer-Cur zur gründlichen Reinigung des Blutes von allen krankhaften Ablagerungen ohne Unterschied für jedes Alter, für jedes Geschlecht. Die tausendfältigen Curen, die jährlich mit demselben in der Gicht, in Rheumatismus, Nerven-, Muskel- und Gelenkschmerzen erzielt wurden, sichern ihm den Namen eines unfehlbaren Mittels in genannten Leiden. Ebenso bei Hautausschlägen, Geschlechtskrankheiten, wenn auch veraltete, hartnäckige Übel, da dieses Mittel als innerlicher Gebrauch den ganzen Organismus reinigt. Für Hämorrhoidal-Krankheiten und an Verstopfung leidende Personen, Leber- und Gelsuchtkranke ist ein wahrer Schatz durch diesen Tee an die Hand gegeben, nur muss der Tee der echte sein und man sich nicht durch Nachmachungen täuschen lassen, wo man das Geld ohne Erfolg ausgibt. Der echte, nach ärztlicher Vorschrift erzeugte Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungs-Thee ist nur allein zu beziehen per Packet für 1 fl. (separat für Stempel und Verpackung 10 kr.) sammt Gebrauchs-Anweisung von dem Erzeuger Herrn Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, oder aus dessen Niederlagen, die bei den in den grösseren Zeitungen zeitweilig erscheinenden Annoncen bekannt gegeben werden.

Landwirthschaftliches.

Ueber Tiefkultur. (Schluß.)

Wenn man auf verschiedenen Seiten oft schlechte Resultate durch die Tiefkultur erhalten hat, so hat dies keinen Grund in der zu vorrilligen und schnellen Vertiefung der Krume oder in dem zu großen Düngermangel der Wirtschaft. Je größer die Spießkammer der Pflanze — die Ackerkrume — ist, desto mehr wird von ihr verlangt, desto reichlicher soll sie die Nährstoffe darbieten; man sagt deshalb, mit der Tiefkultur sei auch zugleich eine Durchdüngung der Ackerkrume zu verbinden, was in dem Falle ganz richtig sein wird, wenn man nämlich mit einem Male von einer flachen zu einer tiefen Bacterung übergeht.

Wird die Vertiefung zu schnell vorgenommen, so bringt man in die Ackerkrume vielen toden und unverwitterten Boden, der der Fruchtbarkeit Abbruch thun wird, wenn man nicht zu gleicher Zeit düngt. Bei dem sofortigen Vertiefen ist also Vorsicht anzurathen, da gar zu leicht, wenn der Boden nicht mit einer außerordentlichen Mistzufuhr tractirt werden kann, Fehler eintreten. In allen Fällen thut man besser, zuerst mit dem Pflügen des Untergrundes durch den Untergrundsflug zu beginnen und dann nach und nach von Centimeter zu Centimeter in einem Zeitraume von mehreren Jahren tiefer zu pflügen.

Ein geeigneter Zeitpunkt zum Tiefpflügen ist der Herbst. „Vor Winter gepflügt ist halb gedüngt“ bewährt sich auch hier. Dem heraufgebrachten unverwitterten Untergrundboden wird den Winter über Gelegenheit gegeben, durch die Einwirkung des Frostes sich zu zersetzen und brauchbare Pflanzennahrung zu schaffen. Am vortheilhaftesten ist es, nach dem Tiefpflügen eine Hackfrucht folgen zu lassen, durch deren Bearbeitung dann ein besseres Mischen des Untergrundes mit der ursprünglichen Ackerkrume stattfinden kann.

Zur Tiefkultur sind die verschiedenartigsten Geräthe und Maschinen in Gebrauch; wir pflügen mit Rajol-

